

Bågskytten

Ekshärads

Församlingsblad • Nr 1 - 2024

Svenska kyrkan
EKSHÄRADS FÖRSAMLING

Påskens ABC - Kyrkans viktigaste högtid

Så står vi återigen på tröskeln till alla de dagar och händelser som är grunden för kyrkans uppdrag och livsförståelse. Palmsöndag, Skärtorsdag, Långfredag och Påskdagen. Dessa dagar infaller under en vecka som i kyrkans värld kallas för stilla veckan. Det är veckan då kyrkan under allvar och andakt minns, högtidlighåller och följer Jesus på hans lidandes väg eller kärlekens väg som den också kallas.

Palmsöndagen: Infaller i år den 24 mars. Det är dagen då Jesus gör sitt intåg i Jerusalem. Folket runt omkring jublar, sjunger, skär palmkvistar från träden som de lägger framför åsnan Jesus rider på. Luften vibrerar av förväntan, äntligen ska det bli förändring. Nu är det slut på överhetens och romarnas orättfärdiga allians. Sådan är stämningen innan jublet tystnar, innan överhetens list får folket att aningslöst bejaka övergrepp och våld mot Jesus och hans lärjungar.

Skärtorsdag: På Skärtorsdagens kväll samlas Jesus och lärjungarna för en gemensam måltid. Där och då bryter Jesus brödet, ger åt lärjungarna och tar sedan vinet och ber lärjungarna dricka av det. Denna händelse har sedan den stunden bildat mönster för kyrkans nattvard. När måltiden avslutats, enligt judisk sed med lovsång, bryter sällskapet upp och söker sig till Getsemane trädgård för nattens vila. Väl

framme ber Jesus tre av lärjungarna att vaka med honom medan han ber. Under stark ångest mitt i sin bönekamp somnar lärjungarna och vaknar inte förrän Jesus talar till dem. Samtidigt närmar sig soldater tillsammans med Judas som kommer att förråda Jesus genom att kyssa honom, tecknet till soldaterna att gripa Jesus. Sedan följer en nattlig skenrättegång, förhör och dödsdom.

Långfredag: Jesus misshandlas grovt, hånas med mantel och törnekrona innan han själv får bära sitt kors längs via Dolorosa, smärtans väg i det gamla Jerusalem. Vägen leder fram till avrättningsplatsen Golgata där Jesus korsfästs och tillfogas de sista fem såren, såren efter spikarna i bägge handlovar och fötter samt ett i bålens sida. Dessa fem sår som i många kyrkor ofta symboliseras av fem röda rosor på altaret.

Ytterligare plågad och hånad dör Jesus en plågsam död vid nionde timmen samtidigt som förhänget i templet brister isär i två delar.

Påskdagen: Livet vann. Ljuset besegrar mörkret. Jesus Kristus har uppstått från de döda. En händelse som kvinnorna är de första att upptäcka och berätta om. Bland lärjungarna tas budskapet emot med förvirring, misstro och snart i glädje.

Samma glädje ger kyrkklockorna uttryck för när de ringer ut budskapet över Ekshäradsbygden. Altaret kläds i sin vita högtidsskrud, luckorna på det gamla

altarskåpet som stängdes på skärtorsdagen öppnas och mormor Anna med sitt barn Maria och barnbarn Jesus i sina händer strålar alldeles extra. Det trefaldiga påskropet fyller själ och hjärta med förnyat hopp och kyrkokören sjunger vackrare än någonsin. Nattvardens bröd och vin ger näring åt både kropp och själ och väcker en hoppfull tillit om att Gud finns vid vår sida osynlig, närvarande.

Dessa omvälvande händelser under stilla veckan med sin kulmen på påskdagen, Jesu uppståndelse, livets och kärlekens seger

över död och ondska, är anledningen till att vi firar påsk, är grunden till att kyrkan finns här i Ekshärad och överallt på jorden. Varje påskdag, ja faktiskt varje söndag firar vi detta i gudstjänsterna.

Välkommen att följa med i stilla veckans händelser. Välkommen att på riktigt fira påsk.

Lars-Peter Hjärpe

Tillsammans gör vi skillnad

Under 2023 har Ekshäringar och andra skänkt 37 682 kr. (en fantastisk siffra) till Act Svenska kyrkan och arbetet för flickors rätt till utbildning och hälsa och även till hjälp vid olika katastrofer.

Det sant som uttrycket säger att många bäckar små, kollektor vid gudstjänster och konserter, blir till en stor summa i slutändan. Tack för visad omtanke, den når fram och betyder mer än du och jag fullt ut anar.

*Med vänliga hälsningar
Lars-Peter*

Innehåll

- 2. Lars-Peters ledare - "Påskens ABC"**
- 4. Ekshärads församling ska bli klimatneutral**
- 6. Döpta och avlidna**
- 7. Församlingsliv förevigat**
- 8. På Mors Dag händer det**
- 9. Med sökarljuset längs den härliga jorden**
- 10. Anders Piscator - en värmländsk herrgårdssägen**
- 12. Kalender och Kontakt**

DELA LIKA OCH RÄDDA LIV

Vårdagjämningen den 20 mars då dag och natt är lika långa, delar vi lika på ljuset och mörkret – men inte på jordens resurser. Var tionde människa i världen saknar sitt dagliga bröd trots att det finns tillräckligt med mat för att alla ska kunna äta sig mätta.

Vi lever under samma himmel.
Dela med dig för allas rätt till mat!

SWISHA DIN GÅVA TILL

900 1223

PG 90 01 22-3 BG 900-1223

svenskakyrkan.se/act

Ekshärads församling ska bli Klimatneutral

Svenska kyrkan har övergripande bestämt att den ska vara **klimatneutral** senast år 2030, det vill säga inte lämna något nettobidrag till den globala uppvärmningen. Målet ska till största delen nås genom utsläppsminskningar inom Svenska kyrkans egen verksamhet samt andra insatser för omställning nationellt och globalt.

Svenska kyrkan ska i ökad utsträckning verka för den **värderingsförändring** som vi som mänsklighet behöver åstadkomma och lyfta andliga och existentiella aspekter av klimatkrisen. Vi behöver tänka annorlunda och agera annorlunda. Vad är ett gott och värdefullt liv i klimatkrisens tidevarv?

Svenska kyrkan ska verka för **klimaträttvisa**, bland annat genom Act Svenska kyrkan, stärka stödet till de människor som drabbas mest av klimatförändringarnas effekter trots att de bidragit till dem allra minst.

I Ekshärads församling har vi redan gjort en hel del bl.a. energieffektiviserat uppvärmningen av kyrkan, installerat solceller mm. Men nu kommer vi gå vidare och baka in målen i alla våra verksamheter, i allt från barngrupper och 11-kaffe till kyrkogård och gudstjänster. Vi tittar på att byta ut kyrkogårdens maskiner till elmaskiner, vi byter ut varor mot klimatvänliga, ekocertifierade och rättvisemärkta varor. Vi kanske kommer sluta med något eller göra något annorlunda.

Varför ska kyrkan hålla på med detta? Dels för att vi är en del av samhället och påverkar liksom alla andra aktörer klimat och miljö och vi vill vara med och dra vårt strå till stacken för att kommande generationer skall kunna leva. Men vi har också ett särskilt ansvar genom att vi berättar berättelsen om hur Gud skapade världen god och gav den åt oss människor att

råda över och vårda, så att den skulle förbli god. I vår kyrkoordning står också klart att en församlings uppdrag är att verka för att hela skapelsen skall återupprättas.

Vill du engagera dig på något sätt? Vill du lära dig mer? Behöver du någon att prata med om klimatångest och hopplöshetskänslor?

Hör av dig till Präst Felix Modh

Döpta

Ebba Alvarez Andersson
Elsa Westlund
Alice Carlsson
Henry Igelström
Vidar Miltander Olsson
Ebbe Högberg
Noel Nilsson

Avlidna

Ingegerd Hermansson
Leif Pollack
Sten-Erik Karlsson
Gunhild Andersson
Stig Bratt
Robin Lökvist
Allan Johansson
Christine Eng
Örjan Bergström
Gun Andersson
Anita Olsson
Kjell Jonsson
Johnny Pettersson

Församlingsliv förevigat

Gestaltningar från Föräldrar/Barn

De minsta svävar runt i församlinghemmets stjärnhimmel

Fika på föräldrar/barn

Vilken Bibelberättelse?

11-kaffe med Håkan Lindhs Orkester

Dopfest - tittut!

Konfirmander sätter bild på ord

Aldrig för sent att bli Lucia

Glada miner från dopfesten

På mors dag den 28 maj kl 17.00 händer det!

Då sjunger kyrkokören Mamma-Mia hits tillsammans med saxofonisten Johan Stengård och arrangören/pianisten Ulf Esborn. Johan Stengård är en av Sveriges mest uppskattade och efterfrågade instrumental-solister, med ett hundratal konserter per år och allt fler internationella framträdanden i Europa och USA. Han har spelat med artister som ABBA, Sammy Davis jr, Tomas Ledin och Michael Bolton.

Ulf Esborn är multimusikant, körledare, skivproducent och arrangör. Så på torsdagskvällarna svänger det rejält i församlingshemmet där det övas förfullt på Mamma mia, Waterloo, Money money money, Sos m.m. Vi gnuggar även våra geniknölar när det gäller kostym, missa inte denna konsert! Gratisbiljetter finns att hämta på Pastorsexpeditionen eller på JLT:s från och med den 15 april.

Innan dess medverkar kyrkokören förstas på påskdagen i kyrkan och Valborg på Hembygdsgården.

Kyrkokören glammar till det och lovar förhöjt stämningssläge

Anders Piscator

- en värmländsk herrgårdssägen

Ekshäradssonen Anders Piscator (1736-1804) växte upp i en välkänd värmländsk prästsläkt. I över ett århundrade var medlemmar av släkten ordets förkunnare i vår socken, vilket sammanföll med 1700-talets upplysningstid.

Familjen var starkt musikintresserad och kom med tiden att få två ledamöter i Kungliga Musikaliska Akademien. I familjehemmet i Ekshärad idkades det musik och Anders Piscator lärde sig tidigt att spela violin.

Piscator lämnade Ekshärad när han 18 år gammal påbörjade sina gymnasiestudier i Karlstad. Han studerade vidare i Uppsala, där han promoverades till filosofie magister 1761. Uppsala universitet erbjöd en dynamisk miljö med flera världskända professorer, varav Carl von Linné var den störste. Piscator inspirerades av umgänget och utvecklade ett särskilt intresse för astronomi. Han lade också fram en avhandling om den romerske filosofen Cicero, som matematiker. Efterlämnade brev dokumenterar Piscators kontakter med några av dåtidens främsta svenska kulturpersonligheter.

Efter avslutade studier i Uppsala flyttade Piscator tillbaka till Värmland för att tillträda en lektorstjänst i matematik, historia samt geografi vid Karlstads gymnasium. Han gifte sig med Eva Fredrika Gärtner och efterträdde senare sin svärfar som musikdirektör och domkyrkoorganist, liksom rektor.

Piscator prästvigdes 1799 och tillträdde som kyrkoherde i Hammarö församling 1801. Vid samma tid föreslogs han till ledamot av Kungliga Musikaliska Akademien "...då denne visat prov "af snille och kunskaper uti componerad större Musique för Orchestre." Han invaldes i akademien år 1800.

Anders Piscator avled på Hammarö år 1804 i en ålder av 68 år.

Professor Lennart Hedwall, vars forskning och publikationer ligger till grund för denna artikel, konstaterar att Piscators bevarade musikaliska produktion är begränsad, bestående av två sinfonior för orkester, två triosonater och två duetter för violin och violoncell samt några menuetter i olika spelmansböcker.

Första notsidan ur förstaviolinistämman (manuskript) till en Sinfonia a 8 av Anders Piscator. Stämaterialet hör till Utile Dulcis samling, som återfinns hos Musik och teaterbiblioteket vid Statens musikverk.

Piscator spelade dock en viktig roll i det samtida musiklivet i Värmland. Utnämningen till domkyrkoorganist tyder på att han var en lika god klaver- och orgelspelare som violinist. På hemsidan Levande muskarv konstaterar professor Hedwall: "Redan före sin utnämning till musiklärare och organist deltog Piscator flitigt i musiklivet i Karlstad, och han framträdde bl.a. med sina gymnasieelever vid de assembléer som särskilt under marknaderna anordnades i rådhuset.

Svärfadern hade efterlämnat en betydande notsamling som kunde användas både i skolan och i andra sammanhang, och vid gymnasiet hade musiken en given plats. Vid de dagliga sångtimmarna skulle i första hand koraler och mässmusik övas, då djäknarna hade att

tjänstgöra varje sön- och helgdag i domkyrkan. Två dagar i veckan skulle två timmar ägnas flerstämmig sång, men under dessa timmar samlades i stället oftast gymnasiets instrumentala kapell, där både blås- och stråkinstrument kunde ingå. Kapellet framträdde främst vid gymnasiets officiella högtider.”

Anders Piscator och musicerandet i Värmland, inte minst på herrgårdarna, är en del av vårt kulturarv. Det ska hållas levande för vår samtid och för de som kommer efter oss. En serie sommarkonserter i kyrkor och på herrgårdar år 2026 på temat *Piscator 190 - en värmländsk herrgårdssägen* skulle välkomnas. Det vore naturligt och högtidligt att få inleda detta i Ekshärads kyrka, där Anders Piscators musikintresse och livsresa tog sin början. Andra platser länkade till Piscator vore Karlstads domkyrka, Hammarö kyrka och ett par herrgårdar. En försmak skulle kunna ges redan i form av sommarkonserter 2024 och 2025.

Artikelförfattarna Rebecka Karlsson och Pär Ahlberger i samband med en 1700-talskonsert och dansföreställning på von Echstedtska gården.

Pär Ahlberger och Rebecka Karlsson

Verköversikt Anders Piscator

Orkesterverk (2 sinfonior), kammarmusik (2 sonater för två violiner och bas, 2 duetter för violin och violoncell).

Samlade verk

Orkesterverk

Sinfonia C-dur.

Sinfonia F-dur. Tr. 1983 i *The Symphony in Sweden, vol. 2, The Symphony 1720–1840*, red. Bertil van Boer.

Kammarmusik

Sonat Ess-dur för två violiner och bas. Sonat A-dur för två violiner och bas. Duett

C-dur för violin och violoncell. Duett c-moll för violin och violoncell.

Två tvåstämmiga menuetter i anonym spelmansbok (KB).

En menuett i Gunnar Perssons från Emterud i Eda notböcker.

Vi rekommenderar varmt vidare läsning i Lennart Hedwall: "En öfversigt af musiken inom Wermland": bidrag till belysningen av det sena 1700-talets svenska musikliv" Studier i musikvetenskap, Stockholms universitet 1995.

Kalender

24/3 kl 11.00 Mässa för små och stora, barnköerna medverkar. Kyrkkaffe med korv och bröd. Under ledning av Felix Modh, kantor Jenny Ekström

28/3 kl 19.00 Skärtorsdagsmässa, under ledning av Lars-Peter Hjärpe, kantor Jenny Ekström.

29/3 kl 11.00 Långfredagsgudstjänst, kl 11 under ledning av Lars-Peter Hjärpe, kantor Jenny Ekström.

31/3 kl 11.00 Påskdagsmässa med dop, kyrkokören medverkar, Felix Modh, kantor Jenny Ekström

1/4 kl 11.00 Ekumenisk Annandagsgudstjänst, ekumeniska kören medverkar. Under ledning av Felix Modh, kyrkomusiker Conny Söderström

7/4 kl 11.00 Gudstjänst, under ledning av Lars-Peter Hjärpe, kyrkomusiker Conny Söderström

14/4 kl 11.00 Mässa, under ledning av Felix Modh, kantor Jenny Ekström

21/4 kl 11.00 Gudstjänst, under ledning av Felix Modh, kantor Jenny Ekström

28/4 kl 11.00 Gudstjänst för små och stora, under ledning av Lars Peter Hjärpe, kantor Jenny Ekström.

28/4 kl 17.00 Månadskonsert, Duo Sara Ström & Adam Franz. För dig som gillar rock-genren!

5/5 kl 11.00 Mässa, under ledning av Felix Modh, kyrkomusiker Conny Söderström

9/5 kl 08.30 Musik från kyrktornet, med Bengt Karlsson, Per-Martins Svärd, Jonna Essdevon och Jenny Ekström.

9/5 kl 09.00 Gudstjänst på Kristi Himmelfärdsdag, Under ledning av Lars-Peter Hjärpe, kantor Jenny Ekström.

För ytterligare information, se kalendern på hemsidan: <https://www.svenskakyrkan.se/eksharad>

En välsignad Påsk önskar vi er alla!

Kontaktlista i Ekshärads församling

Pastorexpeditionen och blomsterfonden

0563-400 50

tisd.-torsd. 10-12

eksharad.pastorat@svenskakyrkan.se

SWISH 123 23 75 442

Präst:

Lars-Peter Hjärpe, kyrkoherde 0563-54 05 81

mottagningstid torsd. 10-12

mobil 070-289 74 49

Felix Modh, Komminister 0563-540582

Mobil: 072-2197245

Musik:

Jenny Ekström, kantor 0563-54 05 84

mobil 070-577 87 02

Conny Söderström, kyrkomusiker

mobil 073-093 06 34

Ekonomi:

Kerstin Andersson, ekonom 0563-54 05 80

Kyrkogården:

Roger Jonasson, kyrkogårdsexp. 0563-54 05 87

Pär Jonasson, kyrkogårdsarb. 0563-54 05 86

Kök/städ/socialt:

Lena Nordlund, Husmor 0563-540588

Kyrkorådet:

Patric Svensson, kyrkorådsordf. 070-662 01 09

Redaktionen:

Lars-Peter Hjärpe och Conny Söderström